

Звіт про результати моніторингового дослідження серед здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти всіх освітніх програм щодо якості освітньої діяльності у Державному університеті інформаційно-комунікаційних технологій

У період з 24 по 30 жовтня 2024 року в нашому Університеті навчально-методичним відділом було проведено опитування здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти щодо якості освітньої діяльності, в якому взяли участь 150 аспірантів, що навчаються в чотирьох навчально-наукових інститутах, яке охопило всі спеціальності:

- Комп'ютерні науки – 22 здобувачі вищої освіти
- Комп'ютерна інженерія – 17
- Інженерія програмного забезпечення – 17
- Інформаційні системи та технології – 4
- Кібербезпека та захист інформації – 25
- Електронні комунікації та радіотехніка – 36
- Менеджмент – 15
- Маркетинг – 5
- Інформаційна, бібліотечна та архівна справа – 1
- Економіка – 2
- Публічне управління та адміністрування – 6

Опитування проводилось за допомогою електронної анкети на платформі Google-форми, яка включала різноманітні категорії питань. Більшість респондентів були здобувачами другого (49,3%) та третього (26 %) років навчання, що дозволило отримати відгуки від аспірантів, які мають значний досвід перебування в освітньому середовищі університету.

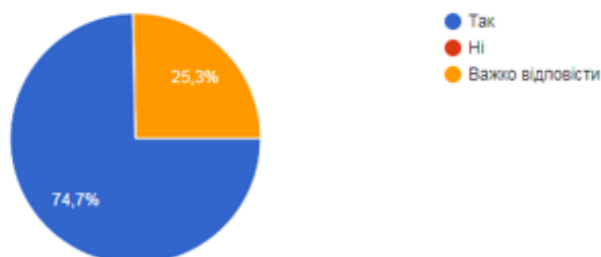
Метою анкетування було – виявлення уявлень аспірантів щодо формування індивідуальної освітньої траєкторії, задоволеності їх циклом загальних дисциплін та дисциплін вільного вибору, забезпеченості навчання в аспірантурі інформаційними та матеріально-технічними ресурсами, а також навчально-методичними матеріалами, дотримання ними принципів академічної доброчесності.

Детальні результати опитування представлено нижче:

1. Формування індивідуальної освітньої стратегії

1. Чи маєте Ви реальну можливість формувати індивідуальну освітню стратегію?

150 відповідей

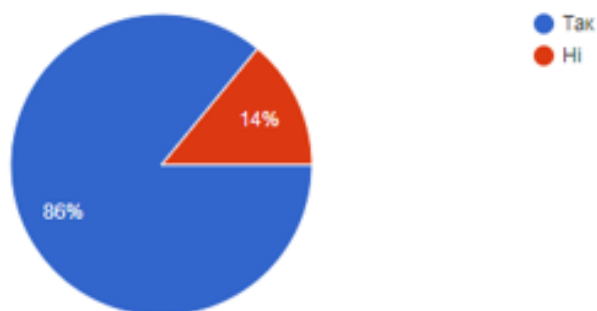
Згідно з результатами проведеного опитування, 74,7% респондентів підтвердили, що мають реальну можливість формувати індивідуальну освітню стратегію. Це є вагомим показником, який свідчить про те, що аспіранти відчують свободу у виборі навчальних дисциплін, що дозволяє їм адаптувати процес навчання відповідно до своїх особистих потреб та кар'єрних цілей.

З іншого боку, 25,3% опитаних зазначили, що їм важко відповісти на це питання. Це може свідчити про брак досвіду в організації власного навчання або невпевненість у своїх можливостях щодо формування індивідуальної освітньої стратегії.

2. Право на вибір навчальних дисциплін

2. Чи реалізуєте Ви своє право на вибір навчальних дисциплін?

150 відповідей

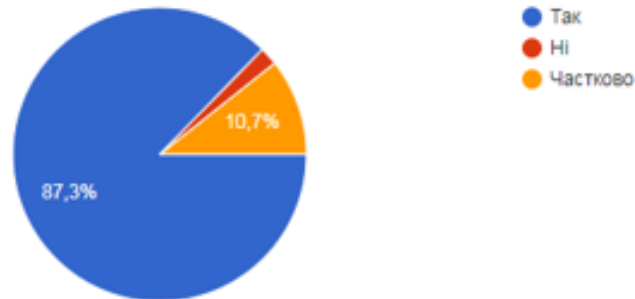

86% аспірантів реалізують своє право на вибір навчальних дисциплін, що свідчить про високий рівень автономії, яким вони користуються у своєму навчальному процесі. Ця автономія є важливим фактором, який дозволяє студентам самостійно формувати свій академічний шлях, обираючи дисципліни, що найбільше відповідають їхнім інтересам і кар'єрним амбіціям.

3. Практична підготовка у освітньо-науковій програмі

3. Чи передбачає освітньо-наукова програма та навчальний план практичну підготовку, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності?

150 відповідей

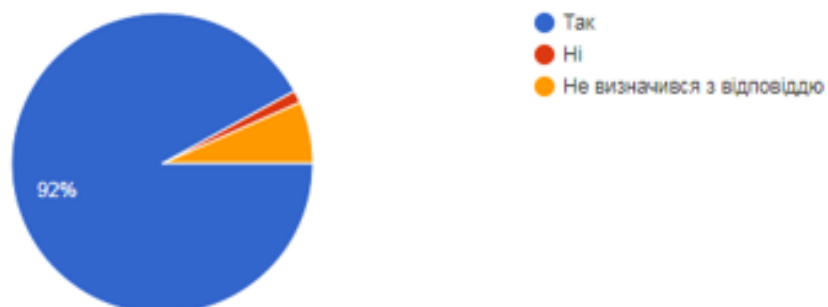

87,3% респондентів підтвердили, що їх освітньо-наукова програма передбачає практичну підготовку, що є критично важливим аспектом для формування необхідних компетентностей для їх подальшої професійної діяльності. Практичний досвід є невід'ємною частиною підготовки висококваліфікованих фахівців, оскільки він дозволяє здобувачам вищої освіти застосовувати теоретичні знання в реальних умовах, розвивати практичні навички та формувати професійні звички, які сприяють успішній адаптації на ринку праці.

4. Задоволеність графіком навчального процесу

4. Чи задоволені Ви графіком навчального процесу?

150 відповідей

Згідно з результатами опитування, 92% аспірантів висловили задоволення графіком навчального процесу. Цей високий рівень задоволеності є важливим фактором, оскільки зручний і гнучкий графік навчання може суттєво впливати на загальну ефективність освітнього процесу.

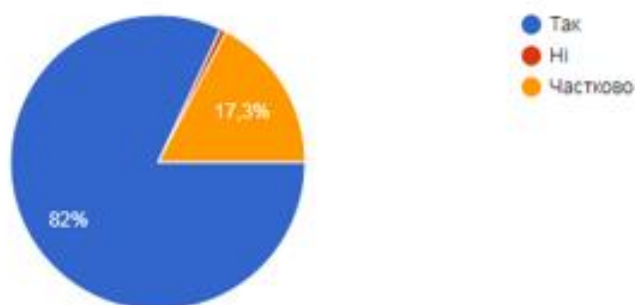
Позитивний графік навчання також створює сприятливі умови для самостійної роботи та досліджень, що є особливо важливим на рівні

аспірантури, де багато часу присвячується науковій діяльності. Завдяки зручному розподілу навчальних занять, студенти можуть краще планувати свої дослідження, брати участь у семінарах та конференціях, а також займатися професійною діяльністю або стажуванням.

5. Дисципліни для написання дисертації

5. Чи є у Вашій освітньо-науковій програмі дисципліна для забезпечення отримання компетенцій, які можна використати для написання дисертації?

150 відповідей

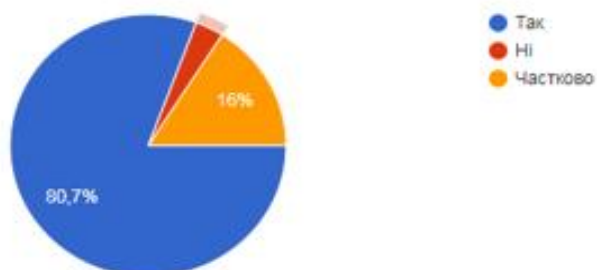
За результатами опитування, 82% респондентів підтвердили, що в їхній освітньо-науковій програмі є дисципліни, які забезпечують отримання необхідних компетенцій для написання дисертації. Цей показник свідчить про високу відповідність навчальної програми сучасним науковим вимогам та потребам аспірантів.

Дисертація є центральним елементом аспірантського навчання, тому дисципліни, які охоплюють теми дослідницьких методологій, статистичного аналізу та управління науковими проектами, здатні суттєво полегшити процес підготовки до написання дисертації.

6. Підготовка до викладацької діяльності

6. Чи забезпечують дисципліни повноцінну підготовку до викладацької діяльності?

150 відповідей

80,7% аспірантів вважають, що дисципліни у їхніх освітньо-наукових програмах забезпечують повноцінну підготовку до викладацької діяльності. Цей високий відсоток свідчить про те, що більшість аспірантів відчують впевненість у своїх знаннях і навичках, отриманих у ході навчання, які є необхідними для успішного виконання ролі викладача в академічному середовищі.

Водночас 16% респондентів вказали, що підготовка до викладацької діяльності відбувається частково. Ця ситуація підкреслює необхідність не лише забезпечити теоретичну базу, але й включити практичні елементи, які допомогли б аспірантам отримати реальний досвід викладання.

7. Способи підготовки до викладацької діяльності

7. Як саме дисципліни забезпечують підготовку до викладацької діяльності?

150 відповідей

Згідно з результатами опитування, 51,3% респондентів зазначили, що підготовка до викладацької діяльності забезпечується широким обсягом теоретичної інформації. Це є важливим елементом у формуванні основ знань, необхідних для успішного викладання. Теоретична база забезпечує аспірантів розумінням ключових концепцій педагогіки, методологій навчання та психології, що є критично важливим для ефективного виконання ролі викладача.

27,3% респондентів повідомили, що вже викладають і мають можливість вдосконалювати свої навички викладання.

21,3% респондентів вказали, що надання методики та матеріалів для викладацької діяльності відбувається частково.

8. Консультації з науковим керівником

8. Чи маєте Ви реальну можливість отримати консультації щодо своєї наукової роботи у наукового керівника ?

150 відповідей

Згідно з результатами опитування, вражаючи 98,7% аспірантів мають реальну можливість отримувати консультації щодо своєї наукової роботи у наукового керівника. Цей надзвичайно високий показник свідчить про позитивну атмосферу підтримки.

Консультації з науковими керівниками є ключовим елементом у розвитку наукових досліджень. Вони надають аспірантам можливість обговорювати свої ідеї, отримувати зворотний зв'язок на етапах планування та реалізації дослідження, а також отримувати рекомендації щодо методології, джерел інформації та побудови наукової аргументації.

9. Консультації зі співробітниками кафедри

9. Чи маєте Ви реальну можливість отримати консультації щодо своєї наукової роботи у співробітників кафедри та навчально-наукового інституту?

150 відповідей

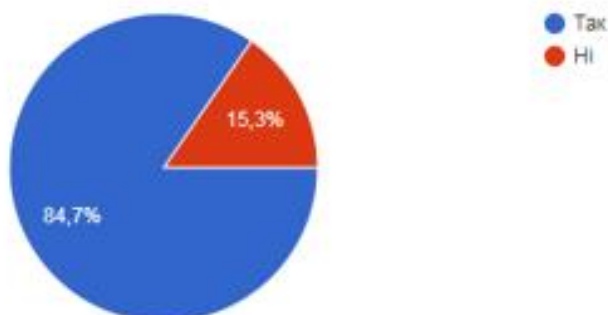
98% респондентів мають можливість отримувати консультації у співробітників кафедри та навчально-наукового інституту. Цей високий показник свідчить про те, що в освітньому процесі існує готовність викладачів та адміністративного персоналу надавати допомогу аспірантам. Успішна

комунікація та підтримка в рамках навчального процесу сприяють створенню середовища, яке дозволяє молодим науковцям досягати високих результатів у своїй академічній діяльності.

10. Ознайомлювальні презентації про науково-метричні бази

10. Чи проводяться для аспірантів ознайомлювальні презентації про існуючі науково-метричні бази?

150 відповідей

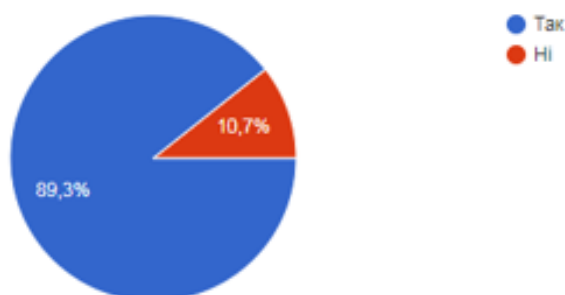

84,7% аспірантів підтвердили, що в їхніх навчальних програмах проводяться ознайомлювальні презентації про існуючі науково-метричні бази. Цей високий показник свідчить про активну роботу Університету у напрямку інтеграції сучасних інформаційних ресурсів у навчальний процес. Ознайомлення аспірантів з науково-метричними базами є важливим кроком для забезпечення їхньої готовності до проведення якісних наукових досліджень.

11. Презентації про написання наукових статей

11. Чи проводяться для аспірантів ознайомлювальні презентації про принципи написання наукових статей та принципи перевірки на плагіат?

150 відповідей

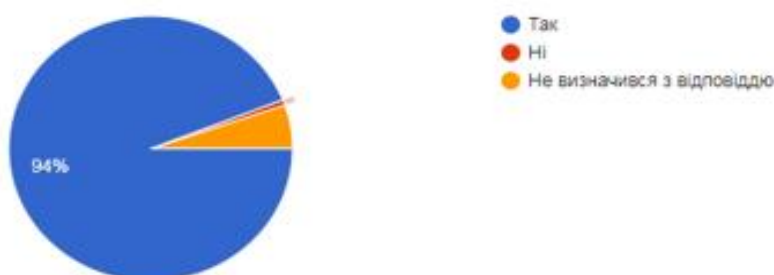
Згідно з результатами опитування, 89,3% респондентів підтвердили, що в їхніх навчальних програмах проводяться презентації, присвячені принципам написання наукових статей та перевірки на плагіат.

Ознайомлення з принципами написання статей, такими як структура, стилістика, використання джерел та наукова аргументація, дозволяє аспірантам краще підготувати свої роботи до подачі на публікацію. Крім того, розуміння процесу перевірки на плагіат і важливості оригінальності в науковій роботі є критично важливими для підтримання репутації дослідника і Університету.

12. Організаційні можливості для досліджень

12. Чи забезпечує університет організаційні можливості (інформацією про наукові конференції та інші заходи) для проведення й апробації Ваших наукових досліджень?

150 відповідей

94% аспірантів вважають, що Університет забезпечує організаційні можливості для проведення та апробації їхніх наукових досліджень. Цей високий показник свідчить про активну підтримку з боку Університету в розвитку наукової діяльності, що є критично важливим для підготовки висококваліфікованих фахівців та стимулювання інновацій. Наявність належної організаційної інфраструктури дозволяє аспірантам не лише здійснювати дослідження, але й впроваджувати результати своєї роботи в практику, що є важливим аспектом наукового процесу.

13. Забезпеченість інформаційними та матеріально-технічними ресурсами

13. Чи задоволені Ви забезпеченістю навчання в аспірантурі інформаційними та матеріально-технічними ресурсами, а також навчально-методичними матеріалами?

150 відповідей

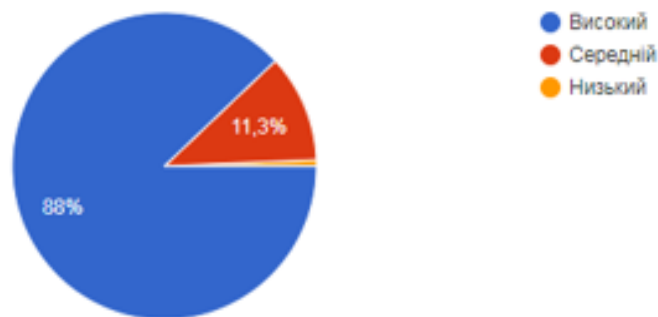

За результатами опитування, 84% респондентів задоволені забезпеченістю навчання в аспірантурі інформаційними та матеріально-технічними ресурсами, такими як доступ до бібліотек, електронних ресурсів, лабораторій та сучасного обладнання. Наявність обладнання, яке відповідає сучасним стандартам, дає можливість проводити експерименти, тестування та аналіз даних, що є основою для отримання достовірних результатів.

14. Рівень професіоналізму викладачів

14. Як ви оцінюєте рівень професіоналізму фахівців, що викладають дисципліни за навчальним планом освітньо-наукової програми?

150 відповідей

Згідно з результатами опитування, 88% аспірантів оцінили рівень професіоналізму викладачів як високий. Цей показник свідчить про те, що викладачі, які працюють з аспірантами, демонструють глибокі знання у своїх предметах, а також мають необхідний досвід та навички та про позитивну атмосферу навчання в аспірантурі. Водночас 11,3% респондентів оцінили рівень професіоналізму викладачів як середній. Це може бути пов'язано з проблемами в комунікації між викладачами та студентами.

15. Дисципліни, які слід вилучити з освітньо-наукової програми

Респонденти висловили думку про доцільність вилучення певних дисциплін із навчальної програми, зокрема, "Методи та засоби антропоцентричних обчислень та технологій", а також "Теорія, концепції та парадигми колаборативних та соціальних обчислень". Це свідчить про те, що ці дисципліни можуть бути сприйняті як такі, що не відповідають реальним потребам аспірантів у їхній науковій діяльності та професійній підготовці і вони не бачать прямих зв'язків між змістом цих дисциплін і своїми науковими проектами або кар'єрними прагненнями.

16. Дисципліни, які слід додати до освітньо-наукової програми

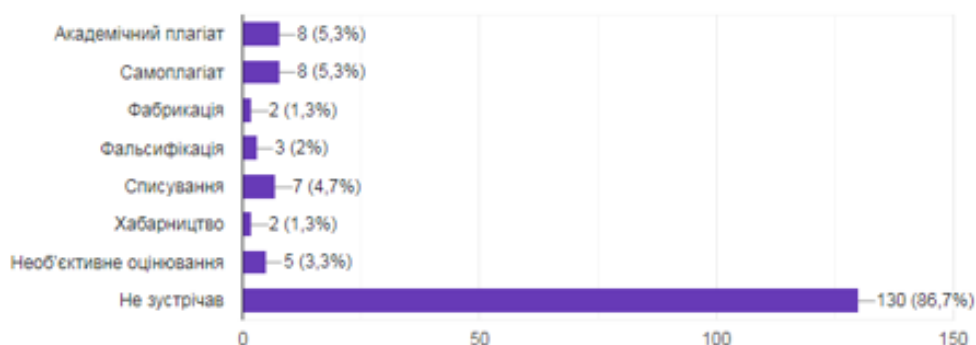
Деякі респонденти вказали на необхідність додавання до навчальної програми дисциплін або збільшення кількості практичної складової до вже існуючих дисциплін, які забезпечують практичну підготовку, таких як "Штучний інтелект", "Високопродуктивні відмовостійкі системи або Нейронні системи", "Power BI - програмі аналітики даних для бізнесу", а також "Безпілотні літальні апарати в телекомунікаційних системах".

На думку аспірантів додавання таких дисциплін до освітньо-наукової програми програми може суттєво підвищити їх конкурентоспроможність на ринку праці. Наприклад, дисципліна "Штучний інтелект" дозволить аспірантам не лише зрозуміти основи цих технологій, але й реалізувати їх у своїй науковій діяльності, аналізувати дані, створювати нові продукти та послуги. Дисципліни пов'язані з "Високопродуктивними відмовостійкими системами" і "Нейронними системами" можуть допомогти аспірантам реалізувати інноваційні проекти, що мають значення для розвитку різних індустрій. Дисципліна "Power BI" надасть аспірантам практичні навички у сфері аналітики даних, що є невід'ємною частиною сучасного бізнес-середовища, а дисципліна "Безпілотні літальні апарати в телекомунікаційних системах" дозволить їм отримати знання про інтеграцію нових технологій у телекомунікаційні системи.

17. Прояви академічної недоброчесності

17. Які прояви академічної недоброчесності Ви зустрічали?

150 відповідей

Загалом, 86,7% респондентів не зустрічали жодних проявів академічної недоброчесності, що є позитивним сигналом про те, що більшість аспірантів дотримуються етичних стандартів у своїй науковій діяльності.

Згідно з опитуванням, лише 5,3% респондентів зазначили, що стикалися з академічним плагіатом, що є досить низьким показником і може свідчити про високий рівень академічної доброчесності серед аспірантів.

Також 5,3% респондентів повідомили про випадки самоплагіату. Це свідчить про те, що деякі аспіранти можуть повторно використовувати свої попередні роботи без належного посилання, що також є порушенням академічної етики.

Крім того, 1,3% респондентів зіштовхнулися з фабрикацією даних і 2% респондентів зазначили, що стикалися з фальсифікацією. Це вказує на необхідність посилення контролю за науковими дослідженнями та навчання аспірантів етичним нормам наукової роботи.

Щодо списування, то 4,7% респондентів вказали на те, що стикалися з цим явищем. Списування є проблемою в академічному середовищі, і це може свідчити про недостатній рівень підготовки студентів до самостійного написання наукових робіт.

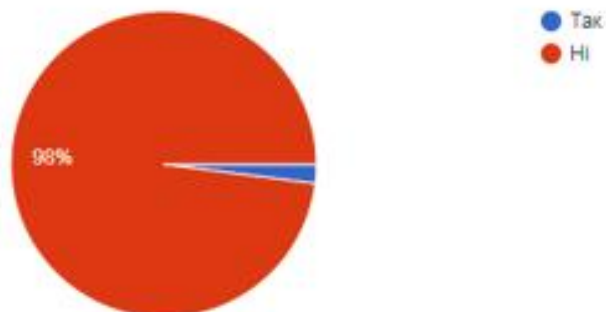
Крім того, 1,3% респондентів вказали на випадки хабарництва, що є серйозним викликом для академічної доброчесності та вимагає комплексного підходу для запобігання та виявлення таких випадків.

Що стосується необ'єктивного оцінювання, то 3,3% респондентів зіткнулися з цією проблемою. Це вказує на важливість встановлення прозорих критеріїв оцінювання, щоб усунути будь-які упередження в академічній діяльності.

18. Конфліктні ситуації

18. Чи опинялися Ви у конфліктних ситуаціях пов'язаних з булінгом, дискримінацією, сексуальними домаганнями, корупцією?

150 відповідей

Згідно з отриманими даними, 98% респондентів не стикалися з конфліктними ситуаціями, пов'язаними з булінгом, дискримінацією, сексуальними домаганнями або корупцією, що свідчить про загалом позитивну атмосферу в Університеті. Лише 2% респондентів підтвердили, що мали досвід

таких ситуацій. Це вказує на те, що більшість аспірантів почуваються у безпеці і комфортно в навчальному середовищі, що може бути результатом ефективних заходів, спрямованих на підтримку інклюзивності та етики в Університеті.

За результатами опитування можна зробити висновок, що здобувачі в цілому задоволені якістю освітньої діяльності, проте є напрями, які потребують вдосконалення. Основними напрямками для розвитку є оновлення технічної бази лабораторій, розширення доступу до сучасних наукових ресурсів і покращення інформаційної підтримки студентів. На основі цих результатів рекомендовано вжити ряд заходів, включаючи аудит технічного обладнання для визначення потреб в оновленні, розгляд можливостей підключення до додаткових наукових баз даних, а також впровадження системи постійного оновлення розкладу занять і налагодження ефективної комунікації з боку адміністрації.

Висновки та пропозиції:

Загалом, результати опитування демонструють, що освітній процес на третьому рівні вищої освіти відповідає очікуванням більшості здобувачів і в цілому вони задоволені якістю освітньої діяльності за своїми освітньо-науковими програмами. Проте виявлено кілька аспектів, які потребують вдосконалення.

Зокрема, підвищити можливості для формування індивідуальних освітніх стратегій. Загалом графік навчального процесу виглядає актуальним і оптимальним, проте він не є статичним і може підлягати редагуванню. Можливі шляхи вдосконалення графіка можуть включати, наприклад, запровадження гнучких форм навчання, таких як онлайн-курси або можливість вибору часу проведення занять. Важливо враховувати різноманітні потреби аспірантів, такі як робота, особисті зобов'язання, а також специфічні вимоги до навчання в різних спеціалізаціях. Також корисно отримувати регулярний зворотний зв'язок від аспірантів, щоб своєчасно вносити корективи в навчальний процес.

Необхідно запровадити систему регулярних консультацій між аспірантами та їхніми науковими керівниками для обговорення прогресу написання дисертаційної роботи, проблем, які виникають, та шляхів їх вирішення. Доступність консультацій допомагає створити довіру між аспірантами та їхніми науковими керівниками, що є важливим аспектом успішної наукової співпраці. Коли аспіранти відчують, що можуть звернутися за допомогою до свого наукового керівника у будь-який момент, це сприяє підвищенню їхньої впевненості у власних силах, адже, наукові

керівники формують не лише професійні навички аспірантів, але й їхню здатність до критичного мислення і самостійного аналізу наукової інформації.

Крім того, слід звернути увагу на потребу в розвитку менторських навичок у викладачів. Проведення тренінгів для співробітників кафедри щодо ефективних методів навчання та консультування може підвищити якість підтримки, яку вони надають аспірантам. Загалом, можливість отримувати консультації у співробітників кафедри та навчально-наукового інституту є одним із ключових аспектів, який позитивно впливає на науковий розвиток аспірантів. Успішна комунікація та підтримка в рамках навчального процесу сприяють створенню стимулюючого середовища, яке дозволяє молодим науковцям досягати високих результатів у своїй академічній діяльності.

З метою покращення ситуації з презентаціями про існуючі науково-метричні бази, про принципи написання наукових статей та принципи перевірки на плагіат можливо розглянути впровадження регулярних заходів, що включають ознайомлювальні презентації, тренінги або онлайн-курси, присвячені роботі з науково-метричними базами та використанню спеціалізованих програм для перевірки текстів на плагіат. Це не лише підвищить рівень обізнаності аспірантів про наявні ресурси, але й стимулюватиме їх до більш активного використання сучасних інструментів у своїй науковій діяльності. Також важливо забезпечити доступ до онлайн-ресурсів, які б допомогли аспірантам самостійно вивчати ці інструменти у зручний для них час.

Аспіранти в моніторинговому дослідженні висловили думку про доцільність вилучення певних дисциплін із своїх навчально-наукових програм. Тому, гарантам та робочим групам забезпечення освітньо-наукових програм рекомендуємо вивчити причинно-наслідкові зв'язки, чому ці дисципліни вважаються нерелевантними. Це може передбачати проведення додаткових опитувань, фокус-груп або обговорень, щоб з'ясувати, які конкретні аспекти даних дисциплін потребують вдосконалення.

Стосовно дисциплін, які доцільно долучити до навчально-наукових програм, пропозиції респондентів вказують на потребу в дисциплінах або збільшення кількості практичної складової до вже існуючих дисциплін, які не тільки доповнять теоретичну базу, але й забезпечать аспірантам практичні навички, що є важливою складовою для їхньої подальшої професійної діяльності. Включення цих дисциплін сприятиме більшій відповідності освітньо-наукових програм сучасним вимогам ринку праці та підготовці фахівців, які можуть ефективно працювати в умовах швидко змінюваного технологічного середовища. Тому, рекомендуємо гарантам та групам забезпечення освітньо-наукових програм підготувати та обговорити на

засіданнях кафедр можливість впровадження запропонованих дисциплін або збільшення кількості практичної складової до вже існуючих дисциплін в освітній процес.

Результати опитування свідчать про потребу в подальшому інформуванні здобувачів вищої освіти про академічну доброчесність, етичні стандарти та негативні наслідки корупційних практик. Для формування відповідальної наукової культури серед аспірантів необхідно підвищувати їх обізнаність про важливість оригінальності наукових робіт, коректного оформлення власних попередніх досліджень, дотримання правил цитування та методів уникнення плагіату. Це дозволить не лише покращити їхні навички, але й сприяти формуванню культури академічної доброчесності, що є основою для розвитку науки та освіти в цілому.

Таким чином, в Університеті буде вдосконалено освітню діяльність на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти, що, у свою чергу, забезпечить високий рівень підготовки майбутніх фахівців.

Дякуємо за увагу!